

Sound & Science: Digital Histories

Archives NAG: Jaarverslag der Geluidstichting over 1937. Delft: Gelduidstichting, 1936.

<https://acoustics.mpiwg-berlin.mpg.de/text/jaarverslag-van-de-geluidstichting-over-1937>

Scan licensed under: [CC BY-SA 3.0 DE](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/) | Max Planck Institute for the History of Science

JAARVERSLAG

VAN DE

GELUIDSTICHTING

OVER

1937

I N L E I D I N G.

Krachtadig geholpen door de verkeersbonden en de pers, heeft de Geluidstichting in de afgelopen jaren veel succes gehad inzake de bestrijding van verkeerslawaaï. Er zijn intusschen wettelijke voorschriften gekomen, die het verkeerslawaaï aan banden leggen en de politie helpt op het oogenblik intensief mede, overtreders op hun wangedrag attent te maken.

Het zwaartepunt van de belangstelling van de Geluidstichting is dientengevolge verplaatst en valt nu op het gebied van de gehoorigheid in woningcomplexen, het probleem van de geluidisolatie in de woningbouw. Zeer in tegenstelling met de ervaringen op verkeersgebied, ondervindt de Geluidstichting in de uitvoering van het nieuwe punt van zijn programma zeer weinig steun van andere organisaties. Er ontbreekt in Nederland een groote organisatie van huurders, die voor een dergelijk probleem interesse zou hebben. Toch kan de Geluidstichting het probleem van de gehoorigheid niet alléén aanpakken. Het maken van proefconstructies kan slechts geschieden als onderdeel van de bouw van een woningcomplex. Dit brengt natuurlijk extra kosten mede en daar raken wij de quintessens van de moeilijkheden aan: wie voelt er voor deze kosten te dragen?

De kas van de Geluidstichting kan slechts voor een klein onderdeel der kosten opkomen; de bijstand van de Geluidstichting zal van animeerende, adviseerende en organiseerende kracht zijn. De architecten-organisaties interesseeren zich ook in hooge mate voor het genoemde probleem, zijn echter van meening, dat zij niet de instantie zijn, aangevoelen om de kosten van dergelijke proeven te financieren. Wij hebben gehoopt, dat de overheid zich het probleem der gehoorigheid zou aantrekken. Tevergeefs! Wel zijn een aantal gemeenten als donateur tot de Geluidstichting toegetreden -het worde hier dankbaar gememoreerd-. De hieruit voortvloeiende baten zijn niet in staat ons toe te staan een onderzoek in groote stijl op te zetten. Wij hebben ons gewend tot diverse organisaties, die door subsidies toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek plegen te steunen. Helaas, ondanks het duidelijk gestelde probleem en ons scherp omschreven programma moesten wij ervaren, dat er andere en meer dringende vraagstukken zijn, die onze subsidie-aanvraag concurrentie aandeden.

Wij hebben nog één hoop over en dat is deze, dat de groote woning-eigenaren bij eventueele nieuwbouw de medewerking van de Geluidstichting zullen vragen van de diverse mogelijke constructies op hun acoustische eigenschappen. Het is algemeen bekend, dat er gehoorige complexen bestaan en dat er stille complexen bestaan, zonder dat het nochtans mogelijk is met zekerheid aan te geven, om welke redenen dit onderscheid optreedt. Het wordt wel noodzakelijk met op te houden van het doen van een slag in de lucht en dat een begin wordt gemaakt met het doelbewust zoeken naar de essentiele punten, die de gehoorigheid beïnvloeden.

De acoustische wetenschap is wel zoover, dat zij kan aangeven, hoe een gebouw gezet moet worden, opdat er zeker geen klachten zullen komen over de gehoorigheid. Zoo'n gebouw wordt echter duur. Bij de werkelijke bouw zullen zeer veel concessies moeten worden gedaan om de lasten normaal te houden, en om aan te passen aan de bouwgebruiken hier te lande. In elk gebouw zijn op grond van theoretische overwegingen zeker een tental redenen op te geven, waarom de acoustische isolatie gebrekkig is; wat wij niet weten is, welke van de tien doorslaggevend is en hoe het komt, dat juist deze byzondere fout zoo frequent is en in zoo hevige mate optreedt. Het zou kunnen blijken, dat door een geringe verandering in de

materiaalkeuze of door een iets verscherpt toezicht bij het uitvoeren van een bepaald onderdeel al heel wat was te winnen.

Een ieder, die op het gebied der gehoorigheid met ons mede wil werken, zal door ons met open armen ontvangen worden. Alleen, de liefde kan niet van één kant komen. Wij bieden onze algemeene acoustische ervaring en onze meettechnische kennis aan, maar . . . . de kas is berooid.

J A A R O V E R Z I C H T.

Op 16 April 1937 werd te Amsterdam opgericht de Anti-lawaai Bond, verkorte benaming van de officieele "Nederlandsche Bond ter Bestrijding van Geluidshinder".

Reeds in de voorafgaande jaren had de Geluidstichting het initiatief genomen tot oprichting van plaatselijke stilte-comité's. Deze vinden nu hun landelijke organisatie in de Anti-lawaai Bond.

Het vereenigingsjaar van de Antilawaai Bond loopt van 1 November tot 31 October, zoodat dit verslag zich bepaalt tot de werkzaamheden tot 1 November 1937 verricht.

Onder voorzitterschap van Ir. A. Dubois, lid van de Raad van Bestuur van de Geluidstichting, werd op 17 Juli 1937 te Utrecht de eerste vergadering gehouden; in zijn openingsrede gaf de voorzitter een verklaring van het feit, dat sedert de oprichting van de Bond de verwachte actie zoo lang was uitgebleven.

Bij deze vergadering, welke werd bijgewoond door Prof. Dr. C.E. Benjamins, den heer E. van Stigt en Mr. H.J. Schölvinc, secretaris, werd een oplossing gevonden, om de band met Groningen, welke door een weigering tot samenwerking van het plaatselijk comité aldaar dreigde verloren te gaan, dank zij de medewerking van Prof. Benjamins, te kunnen behouden.

Besloten werd de actie te beginnen in September, door het beleggen van een persconferentie.

De jaarlijksche contributie werd vastgesteld op f. 1,-- voor gewone leden en f. 2,50 voor leden-begunstigers.

Inmiddels had de secretaris, de heer Schölvinc, zich beijverd de statuten te concipieeren, waarop, na goedkeuring door het Algemeen Bestuur, de Koninklijke goedkeuring werd aangevraagd.

Wegens drukke eigenwerkzaamheden van Mr. Schölvinc zag deze zich genoodzaakt het secretariaat neer te leggen; aan deze omstandigheid zal het wel te wijten zijn geweest, dat de voorgenomen persconferentie in de maand September niet plaats vond.

Op 4 October 1937 werd het secretariaat overgenomen door den huidige secretaris, den heer W.L.G. Jas, Breitnerlaan 17 te 's-Gravenhage.

Den 14den October werd de voorgenomen persconferentie te Utrecht gehouden; bij deze goed-bezochte conferentie ontvouwde de voorzitter, Ir. A. Dubois, breedvoerig doel en streven van de Bond; daarna demonstreerde Dr. H.C. Huizing uit Groningen een door hem medegebrachte geluidsmeter.

Het moet hier dankbaar worden erkend, dat de pers door het pu-

bliceeren van opvallende artikelen duidelijk blijk gaf van hare instemming met de oprichting en het streven van de Bond.

Het was zeker niet aan haar te wijten, dat de eerste "stroom" van toetredende leden ver beneden de verwachting bleef, een omstandigheid overigens, welke geenszins bevreemdend was, gezien de ervaringen te dier zake opgedaan door de Engelsche "Anti-Noise League" in het eerste jaar van de oprichting van deze Bond.

Dat de anti-lawaai actie als een nationale behoefte wordt gevoeld, mag wel worden geconcludeerd uit het feit, dat zich al dadelijk leden aanmeldden uit alle provincien des lands; een doeltreffende propaganda zal daarom zonder twijfel het streven van de Bond met succes bekronen.

Op 24 Mei organiseerde de Geluidstichting een "Radio-acoustiekdag" in het Laboratorium voor Technische Physica te Delft.

Als sprekers traden op:

Ir. G.J. Siezen: "De getrouwheid der geluidswaername bij de radio".

Ir. C. Visser: "De interlocale muziekkabel".

Ir. A. Dubois: "Kabelproblemen in de radio-distributiebedrijven".

Ir. R. Vermeulen: "De muziekreproductie van luidsprekers".

Voor deze lezingen bestond zeer veel belangstelling vooral van de zijde van leiders van radio-distributiebedrijven.

De Geluidstichting kwam uit met een stand op de tentoonstelling van de Vereeniging voor Veilig Verkeer te Zwolle van 6 tot 11 Juni.

Naast de talrijke materialen, die door haar tentoongesteld werden om de bezoekers op de hoogte te brengen welke acoustische materialen er zoo al in de handel zijn, demonstreerde zij ook een meetmethode ter bepaling van het geluidisolatiecijfer, welke demonstratie veel belangstelling had.

Met het oog op de toekomstige politie-verordening wat betreft het lawaai, dat claxons en hoorns mogen maken werden ook enkele geluidsmeters tentoongesteld.

Nederland werd op het Internationaal Acoustisch Congres te Parijs van 30 Juni tot 3 Juli vertegenwoordigd door de Geluidstichting. Een verslag van het behandelde is door Prof. Dr. A.D. Fokker opgesteld en werd aan de donateurs van de Geluidstichting rondgezonden. Ook verscheen dit verslag in "De Ingenieur" van 20 Augustus 1937 no. 34 en in aflevering 8 van het "Nederlandsch Tijdschrift voor Natuurkunde".

In hoofdzaak werd in Parijs overeenstemming bereikt op het gebied van de normalisatie van eenheden, nomenclatuur en meetmethoden.

RAAD VAN BESTUUR.

Op 31 December 1936 was het lid, benoemd door de Stichting voor Materiaal Onderzoek, Ir. M.E.H. Tjaden, aan de beurt van aftreden. Genoemde Stichting heeft den heer Tjaden wederom voor de tijd van vier jaar benoemd als lid van de Raad van Bestuur. Verdere wijzigingen vonden niet plaats. De samenstelling luidt:

Ir. M.E.H. Tjaden voorzitter;
Dr. H.J.L. Struycken, vice-voorzitter;
Prof. Dr. C. Zwikker, secretaris-penningmeester;
Ir. A. Dubois,
Prof. Dr. A.D. Fokker,
Prof. Dr. G. Holst,
Ir. G.L. Tegelberg.

De vergaderingen vonden plaats op:

5 Februari te Amsterdam.
24 Mei te Delft.
10 September te Amsterdam.
17 December te Amsterdam.

COMMISSIE VAN BIJSTAND.

De Commissie van Bijstand vergaderde op 5 Mei te 's-Gravenhage. Op deze vergadering zijn verschillende wijzen besproken voor het verkrijgen van fondsen, dit vooral in verband met de urgentie van het probleem der gehoorigheid in woningen. Enkele plannen zijn ter verdere uitwerking doorgegeven aan de Raad van Bestuur.

Verder is in deze vergadering besloten de Raad van Bestuur voor te stellen de Stilte-Commissie op te heffen. Nu de Anti-lawaaï Bond is opgericht heeft deze commissie geen taak meer.

De samenstelling van de Commissie van Bijstand is als volgt:

Ir. H.J. Boetje, voorzitter	- Departement van Binnenlandsche Zaken.
Prof. Dr. C. Zwikker, secretaris	- Raad van Bestuur der Geluidstichting.
Dr. J.H.A. ter Heerdt	- Aartsbisdom van Utrecht.
Prof. Dr. H.B. Dorgelo	- Algemeen College van Toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen van de Hervormde gemeenten in Nederland.
Prof. N. Lansdorp	- Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst B.N.A.
Majoor der Genie J.H. de Man	- Departement van Defensie.
Ir. H. Steketee	- Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart.
Mr. A.J.L. van Beeck Calkoen	- Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
Prof. Dr. F.H. Quix	- Departement van Sociale Zaken.
Ir. W.W.E. von Hemert	- Departement van Waterstaat.
Ir. N.J. Rengers	- Gemeente 's-Gravenhage.
Ir. M.H. Maas	- Gemeente Haarlem.

Ir. D. Kruyf	- Hinderwetvereniging.
P.A.M. Speet	- Katholieke Radio Omroep.
P.L. Hartong	- Koninklijke Luchtvaart Maatschappij.
Ir. B.Ph. Baron van Harinxma thoe Slooten	- Kon. Nederlandsche Automobiëclub.
J. Moos	- Kon. Ned. Motor-Wielrijdersvereniging.
H.W.O. de Bruyn	- Kon. Ned. Toeristebond A.N.W.B.
C.S. Roem	- Nederlandsche Bioscoopbond.
A. van Kesteren	- Ned. Bond van Bouwondernemers.
E.G. van Stigt	- Horecaf.
P.C. Tolck	- Ned. Chr. Radiovereniging.
Prof. Ir. R.L.A. Schoemaker	- Ned. Instituut van Architecten.
W. Greve Jr.	- Ned. Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw.
Dr. J. Bijtel	- Ned. Keel-, neus- en oorheelkundige Vereniging.
Ir. G.J. de Vos van Nederveen Cappel-Nederlandsche Spoorwegen.	
Mevr. M.J. Brauns-Schagen	- Ned. Vereniging van Huisvrouwen.
Ir. H. Sangster	- Orde van Ned. Raadgevende Ingenieurs.
Ir. R. Vermeulen	- N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken.
Ir. W. Valderpoort	- Gemeente Rotterdam.
Ir. J.A. Brinkman	- Technisch Economisch Genootschap.
Ir. G. de Zwart	- Gemeente Utrecht.
J.W. Lebon	- Vereniging van Arbeiders Radio Amateurs.
Ir. B.A. Verhey	- Vereniging van Nederlandsche Gemeenten.

COMMISSIE VOOR MEETMETHODEN EN EENHEDEN.

De hierboven genoemde commissie bereidde de deelneming voor aan de internationale besprekingen te Parijs over een overeenkomst inzake de definities van het intensiteitsniveau en luidtepeil.

Ook de discussie aldaar over de mogelijkheid van standaardisering van luidtepeilmeters werd voorbereid door het experimenteel onderzoek van enkele in de handel gangbare luidtepeilmeters.

Een aanvang werd gemaakt met het in het Nederlandsch overbrengen van een lijst van acoustische vaktermen, in overeenstemming met de woordenlijsten waarover men het internationaal eens geworden is.

Bestudeerd werd de vraag betreffende de vaststelling van de standaardhoogte van de orkesttoon.

Op 1 April heeft de secretaris, Ir. C. Boot, bedankt als secretaris en lid van de Commissie voor Meetmethoden en Eenheden in verband met andere werkzaamheden. Hierna is het secretariaat waargenomen door Prof. Dr. A.D. Fokker, bijgestaan door Dr. J. de Boer.

In de vergadering van 23 December is Ir. Boot teruggekomen op zijn bedanken als lid van de Commissie voor Meetmethoden en Eenheden in verband met het aanvaarden van een andere werkkring. De vergadering had hiertegen geen bezwaar.

De vergaderingen van deze commissie vonden plaats op:

24 Maart te Utrecht.

21 Juni te Utrecht.

23 December te Utrecht.

In deze commissie hebben zitting:

Prof. Dr. A.D. Fokker, voorzitter;	Dr. H.J.L. Struycken,
Dr. J. de Boer,	Prof. Dr. F.H. Quix,
G. Emmerik,	Prof. Dr. C. Zwikker,
F.L. Hartong,	Ir. J.L. van Soest,
Prof. Dr. G. Holst,	Ir. C. Boot,
Dr. H.C. Huizing,	M.A. Brandts Buys.

In de loop van het jaar is de heer M.A. Brandts Buys aangezocht om als vertegenwoordiger van de Nederlandsch Toonkunst deel te nemen aan de werkzaamheden van de commissie. De heer Brandts Buys heeft zich hiertoe bereid verklaard.

BOUWACOUSTISCHE COMMISSIE.

Door gebrek aan fondsen ondervond deze commissie al direct moeilijkheden bij de uitwerking van haar plannen.

Op 1 April trad Ir. C. Boot af als secretaris en lid van deze commissie door verandering van werkkring. Een nieuwe secretaris is nog niet benoemd.

In deze commissie hebben thans zitting:

Prof. Ir. R.L.A. Schoemaker, voorzitter;	Ir. G. de Zwart,
Mevrouw M.J. Brauns-Schagen,	Prof. Dr. C. Zwikker,
Ir. J.A. Brinkman,	Prof. N. Lansdorp,
W. Greve Jr.,	Ir. M.H. Maas,
A. van Kesteren,	Ir. N.J. Rengers,
Ir. D. Kruyf	Ir. M.E.H. Tjaden.

HINDERWETCOMMISSIE.

Tijdens het verslagjaar kwam deze commissie niet in vergadering bijeen. Ook zij zag zich voor groote moeilijkheden geplaatst door het gebrek aan fondsen.

Op 1 April trad de secretaris, Ir. C. Boot, af als secretaris en lid van deze commissie. Een nieuwe secretaris is nog niet benoemd. De samenstelling van deze commissie is als volgt:

Ir. D. Kruyf, voorzitter;
Ir. G. de Zwart,
Ir. N.C. Winkel,
Dr. Ir. M.M. van Praag.

U B L I C A T I E S.

Gedurende het jaar 1937 werden de volgende publicaties door de Geluidstichting aan haar donateurs en contribuanten rondgezonden:

- Publicatie no. 11 - Het acoustisch vooronderzoek bij het ontwerpen van gehoorzalen door Ir. C. Boot (Overdruk uit het "Tijdschrift van de Vlaamsche Ingenieurs Vereeniging", nrs. 1-2, 1937).
- Publicatie no. 12 - Grepen uit de acoustische verzorging van de A.V.R.O. studio door Prof. Dr. C. Zwikker (Overgedrukt uit het weekblad "De Ingenieur" 1937 no. 33. Bouw- en Waterbouwkunde 13).
- Publicatie no. 13 - Rapport inzake de bestrijding van geluidshinder in woningen.

LOONMEETDIENST DER GELUIDSTICHTING.

Het werk van de Loonmeetdienst heeft dit jaar zijn gewone voortgang gevonden inzake de keuringen van acoustische materialen, sirenes, stofzuigers, onderzoek naar geluidshinder e.d.

Op 1 April trad Ir. C. Boot door verandering van werkkring af als directeur van de Loonmeetdienst. Thans berust de leiding bij Prof. Dr. Zwikker. Als assistent van Prof. Zwikker trad op 1 April in dienst A.C. van den Bergen.

De Loonmeetdienst der Geluidstichting kan zich verheugen in een volgend groot aantal opdrachten tijdens het verslagjaar. Er werden afgegeven:

- 9 rapporten over bepaling van de absorptie-coëfficiënt,
- 10 rapporten over geluidisolatie.
- 4 rapporten over geluidsintensiteitsmetingen in gebouwen.
- 11 rapporten over sirenes, claxons, stofzuigers, machines e.d.

Betreffende de volgende onderzoekingen verkregen wij toestemming tot publicatie:

Opdrachtgever	Isolatiecijfer bepaald van	Absorptie-coëfficiënt bepaald van:
N.V. Asbest- en Kurkwerk H. Geerdink te Apeldoorn	Kurksteen	
N.V. Technisch-Handelsbureau Bendor-Silica te 's-Gravenhage.	Bendorsteen	Bendorsteen

Opdrachtgever	Isolatiecijfer bepaald van	Absorptie-coëffici- cient bepaald van
Deurenfabriek "Aristos" Schmidt & Co te Naarden-Bussum.	Aristosdeur	
N.V. Vereenigde Glas- fabrieken te Schiedam.		"Vegisol" glaszijde
N.V. Ivoac te Utrecht,		Reliëf Acboma
P. van Dijk te Amster- dam.	Sundeala Hardboard	
Reform Isoleer-Bedrijf "Isola" te Hilversum.		Slakkenwol "Isola"
N.V. Houtindustrie "Picus" te Eindhoven.		Donnacona
Dr. J. Polivka te Praag.		glazenbouwsteen
Laboratorium der Warmte- stichting te Utrecht.	Nobrandaplaat	
	Onderzoek van/naar	
N.V. A. Wolf's Electrici- teitsmaatschappij te Rotterdam. te Poeldijk	Motorsirene geluidshinder	
N.V. Nico ter Kuile & Zn. te Enschede.	geluidshinder	
N.V. Electriciteits- maatschappij "Electro- stoom" te Rotterdam.	claxons	
N.V. Nederlandsche Siemensmaatschappij te 's-Gravenhage.	motorsirene	
Ingenieursbureau Addicks te Voorburg.	Meidinger sirene	
A.A. Posthumus' Groot- handel te Baarn.	General Radio geluidsmeter.	
N.V. van der Heem & Bloemsma te 's-Graven- hage.	Erres stofzuigers	
van den Doel & Fray te 's-Gravenhage.	weerstand tegen een luchtstroom van Mil-ca muurverf.	

Slotbeschouwing.

De werkzaamheden over het jaar 1937 overziend moeten wij constateeren, dat in zeker opzicht tegenslagen zijn ondervonden, maar dat in andere richtingen zeer veel werk is verricht kunnen worden.

Wij hopen met dit verslag nog eens de aandacht gevestigd te hebben op het werkgebied van de Geluidstichting om daarmede de steun en belangstelling van wijdere kringen te verwerven.

Delft, April 1938.

Namens de Raad van Bestuur
der Geluidstichting,

Ir. M.E.H. Tjaden,
voorzitter.

Prof. Dr. C. Zwikker,
secretaris.

